

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/25/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115220180
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8115220180.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Eduarda Valenčina, v spore žalobkyne A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. E. XXXXX/X, XXX XX E., zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, 811 04 Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 788,70 Eur s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 13C/321/2015-122 zo dňa 24.9.2021 takto

rozhodol:

2

17Co/25/2022

Mení prvoinštančný rozsudok tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 788,70 eur s 5,15 % ročným úrokom z omeškania od 29.8.2015 do zaplatenia, všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd žalobu zamietol. Žalovanému priznal nárok voči žalobkyni na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník

2. Prvoinštančný súd tak rozhodol v poradí druhým rozsudkom o žalobe žalobkyne.

3. Žalobkyňa sa žalobou domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 788,70 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,15 % ročne zo sumy 788,70 eura odo dňa nasledujúceho po dni doručenia žaloby žalovanému do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Uplatnila si nárok na náhradu trov konania.

Žalobkyňa v žalobe uviedla, že dňa 17.1.2006 podala žiadosť o poskytnutie revolvingového úveru vo výške 54.000 Sk s počtom splátok 30 a s mesačnou splátkou 1.800 Sk. Bola jej schválená výška úveru vo výške 54.000 Sk s tým, že poskytnutá čiastka predstavovala 30.240 Sk so splatnosťou úveru 30 splátok s mesačnou splátkou 1.800 Sk.

V úverovej zmluve je však žiadaná neprijateľná odplata za úver, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi, čo nakoniec konštatoval aj Najvyšší súd SR v rozsudku 5Cdo/26/2011.

Keďže v danom prípade ide o spotrebiteľskú zmluvu, zmluva musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov, v opačnom prípade je spotrebiteľský úver bezúročný a bez poplatkov. Výška RPMN 26,10 % je uvedená len v žiadosti o revolvingový úver, no v bode 6, ktorý sa týkal schváleného revolvingového úveru, uvedený údaj nie je. Navyše, správna výška RPMN je 64,59 %, ktorá ani v žiadosti o revolvingový úver nie je uvedená správne. Preto sa považuje zo strany žalovaného prijaté plnenie za bezúročné a bez poplatkov.

Žalobkyňa uhradila žalovanému 1.792,48 eura. Reálne čerpala revolvingový úver vo výške 1.003,78 eura. Keďže v danom prípade sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela od Združenia na ochranu spotrebiteľa v apríli 2015, pri plynutí 10 ročnej premlčacej doby je potom nárok podaný dôvodne a včas.

4. Prvoinštančný súd o uplatnenom nároku žalobkyne rozhodol v poradí prvým rozsudkom č.k. 13C/321/2015-19 zo dňa 22.11.2019. Žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania. prvoinštančný súd vtedy rozhodol o tom, že nárok je premlčaný vzhľadom na plynutie subjektívnej aj objektívnej premlčacej doby, keď nezistil, že v prejednávanej veci sú splnené podmienky pre plynutie 10 ročnej premlčacej doby. Subjektívnu premlčaciu dobu považoval taktiež za premlčanú. Vedomosť žalobkyne o tom, že plnila, resp. plní navyše žalovanému nastala od jej poslednej platby v súvislosti s úhradou revolvingového úveru dňa 26.2.2007. Keďže žaloba bola podaná viac ako 2 roky po tom (dňa 29.7.2015 – poznámka odvolacieho súdu), je nárok premlčaný.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa odvolanie, kde namietala postup prvoinštančného súdu, keď sa k tvrdeniam žalovaného nemohla vyjadriť a namietala spôsob určenia počiatku subjektívnej premlčacej doby. Uviedla, že o tom, že žalovaný sa na jej úkor bezdôvodne obohatil, sa dozvedela od Združenia na ochranu práv spotrebiteľov. Objektívna lehota je 10 ročná vzhľadom na to, že v čase prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie. Objektívna premlčacia doba začína plynúť prijatím každej takej nedôvodne prijatej platby dodávateľom.

Rozsudok prvoinštančného súdu č.k. 13C/321/2015-19 zo dňa 22.11.2019 bol zrušený a vec bola vrátená prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací krajský súd uložil prvoinštančnému súdu zabezpečiť vyjadrenie žalobkyne k námietke premlčania vznesenej žalovaným, umožniť žalobkyni preukázať plynutie objektívnej a subjektívnej premlčacej lehoty a vo veci na preukázanie dôležitých okolností pre posúdenie tohto nároku nariadiť pojednávanie.

Prvoinštančný súd umožnil žalobkyni vyjadriť sa k vznesenej námietke premlčacia, ktorú vzniesol žalovaný ešte pred vyhlásením rozsudku. Prvoinštančný súd opätovne rozhodol rozsudkom, ktorý je predmetom tohto preskúmania, bez nariadenia pojednávania, na verejnom vyhlásení rozhodnutia. Svoj procesný postup odôvodnil ust. § 297 CSP, pretože v danom prípade hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje sumu 1.000 eur a ide o tzv. drobný spor.

5. Prvoinštančný súd podľa preskúmaného rozsudku zistil, že na základe žiadosti žalobkyne o poskytnutie revolvingového úveru zo dňa 17.1.2006, ktorú súd posúdil ako návrh na uzavretie v ňom špecifikovanej zmluvy, ktorá bola následne dňa 19.1.2006 schválená žalovaným s rovnakými podmienkami, ako boli uvedené v návrhu, čo súd posúdil ako prijatie návrhu na uzavretie zmluvy. Žalovaný poskytol žalobkyni finančné prostriedky vo výške 1.003,78 eur so splatnosťou úveru v 30 mesačných splátkach po 59,75 eur. Žalobkyňa mu uhradila 1.792,48 eur. Podľa prehľadu splátok predloženej žalobkyňou jej posledná úhrada vo výške 1.015,73 eur bola vykonaná dňa 26.2.2007.

Prvoinštančný súd vec posúdil podľa § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ďalej podľa § 100 ods. 1 a § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka.

V danom prípade zo žaloby vyplýva, že žalobkyňa odvodzuje svoj nárok od neprimeranej výšky dojednanej odplaty za úver, ako aj z dôvodu nedostatku náležitosti písomnej zmluvy o úvere (uvedenia úrokov a RPMN) a svoje platby. Žalovaný vzniesol námietku premlčania, a to pre plynutie oboch zákonných lehôt posudzovaných pri premlčaní. Okrem premlčania subjektívnej lehoty poukázal žalovaný aj na zmeškanie objektívnej lehoty pre podanie žaloby. Prvoinštančný súd sa v písomnom vyhotovení rozsudku vyporiadal s touto námietkou a uviedol, že objektívna premlčacia doba podľa § 107 ods. 2 OZ určuje najneskoršiu dobu, za ktorú sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia najneskôr premlčí. Subjektívna lehota môže plynúť iba v rámci objektívnej premlčacej doby. Žalobkyňa žiadala v prejednávanej veci o aplikáciu 10 ročnej objektívnej premlčacej doby, ktorú odôvodnila iba tým, že Krajský súd Prešov a Žilina vo viacerých rozhodnutiach posúdili konanie žalovaného ako úmyselné konanie vedúce k bezdôvodnému obohateniu tým, že nedáva svoje zmluvy do súladu so zákonom

o spotrebiteľských úveroch. Žalobkyňa ďalej uviedla, že plynutie 10 ročnej premlčacej doby spočíva v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie a to aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia uvedenej zmluvy ešte tento úmysel priamo nemusel mať. Prijatím platby sa úmysel bezdôvodne sa obohatiť dodávateľ naplno prejavil tým, že prijal platbu bez právneho dôvodu.

Prvoinštančný súd zistil, že na strane žalovaného neexistujú také skutkové okolnosti, ktoré by odôvodňovali tvrdenie žalobcu o úmysle získať bezdôvodné obohatenie. Žalovaný predložil inšpekčný záznam Slovenskej obchodnej inšpekcie zo dňa 16.10.2009 o kontrole dodržiavania najvyššie prípustnej hodnoty odplaty podľa zákona č. 258/2001 Z.z. Bola vykonaná kontrola 10 námatkovo vybraných zmlúv, pričom v každom prípade bola správne určená RPMN a bola dodržaná maximálna výška najvyššie prípustnej odplaty. Teda tvrdenie žalobkyne nemá oporu v rozsahu úmyslu prijímať bezdôvodné obohatenie.

K týmto okolnostiam sa žalobkyňa nevyjadřila. Prvoinštančný súd vyhodnotil, že podľa zmluvy o revolvingovom úvere žalovaný skutočne chcel na základe zmluvy získať od žalobkyne viac finančných prostriedkov, než jej na základe úveru mal poskytnúť, táto podstata účelu poskytovania peňažných prostriedkov pri úveroch zo strany dodávateľa je však všeobecne známa a zákonom dovolená. Táto skutočnosť bez ohľadu na žalobkyňou napadanú výšku odplaty je v písomnej zmluve o revolvingovom úvere vo forme dojednaných mesačných splátok aj vyjadrená a sama o sebe, keďže žalobkyňa iné okolnosti, z ktorých by mal vyplývať úmysel žalovaného sa na jej úkor obohatiť nepreukázala, prvoinštančný súd vychádzal zo všeobecnej trojročnej premlčacej lehoty na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorá plynie odo dňa, keď k nemu malo dôjsť. Keďže žalobkyňa plnenie, ktorého vydania sa domáhala vo forme bezdôvodného obohatenia, poskytla žalovanému naposledy dňa 26.2.2007, kedy naposledy uhradila splátku vo výške 1.015,73 eur, žaloba bola podaná na súde až 29.7.2015, teda viac, ako 3 roky po tom, žalovaný sa premlčania dovoľal, súd nemohol priznať žalobkyňi takto premlčané právo a pre uplynutie objektívnej premlčacej doby bolo povinnosťou súdu žalobu zamietnuť.

Prvoinštančný súd zaujal ešte stanovisko k žalobkyňou namietanej výške odplaty a uviedol, že vzhľadom na obvykle vyššiu mieru rizika a menšiu mieru bezpečnosti sa vo všeobecnosti uznávalo za prijateľné, ak nebankové subjekty poskytovali spotrebiteľom úvery a pôžičky za vyššiu mieru odplaty, než tomu je v prípade bankových subjektov. Pri posudzovaní jej primeranosti by pritom určitým vodítkom pri nedostatku výslovnej regulácie maximálnej prípustnej výšky odplaty v čase uzavretia a úhrady dotknutej zmluvy o revolvingovom úvere mohla byť maximálna výška odplaty podľa právnej úpravy účinnej od 1.7.2008, kedy nadobudlo účinnosť nariadenie vlády č. 238/2008 Z.z., ktorým sa vykonáva ust. § 3 ods. 10 a 11 zákona č. 258/2001 Z.z. o tom, že odplata nesmie prevýšiť výšku ustanovenú nariadením vlády a že ak je zmluva o spotrebiteľskom úvere v rozpore s týmto ustanovením v tom, že odplata prevyšuje výšku ustanovenú nariadením vlády, je neplatná len v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto ustanoveniu, ak sa ten, kto je takouto zmluvou dotknutý, neplatnosti dovoľá.

V danom prípade pritom odplata za úver v tomto porovnaní zrejme nijako neprevyšovala maximálnu výšku odplaty za poskytnutie porovnateľného spotrebiteľského úveru v blízkom prvom štvrtroku 2008 (vo výške 112,52 % pri ostatných spotrebiteľských úveroch na 1 – 5 rokov vo výške 50.000 Sk).

O náhrade trov konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 262 ods. 1, 2 CSP. Prvoinštančný súd nezistil okolnosti pre aplikáciu ust. § 257 CSP.

6. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa. V odvolaní uviedla, že prvoinštančný súd mal postupovať nielen v súlade s názorom odvolacieho súdu v zrušujúcom rozhodnutí, ale aj v súlade s rozsudkom SD EÚ, podľa ktorého zásada efektivity bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje desaťročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. Súd prvej inštancie zamietol žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia práve pre premlčanie nároku v trojročnej premlčacej dobe, ktorá začala plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. Prvoinštančný súd tento rozsudok ignoroval. Názory prvoinštančného súdu s poukazom na závery tohto rozsudku strácajú význam, bezdôvodné obohatenie podľa rozsudku SD EÚ sa nikdy nepremičujú v trojročnej premlčacej dobe. Objektívna 10 ročná premlčacia doba na premlčanie bezdôvodného obohatenia začína plynúť prijatím každej takejto nedôvodne prijatej platby, od momentu, keď ju veriteľ

od spotrebiteľa prijal. Obdobne už rozhodoval aj Krajský súd v Prešove v iných veciach. Preto žiadal, aby napadnutý rozsudok bol zmenený a žalobe vyhovené. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania.

7. Žalovaný v odvolaní žalobkyne uviedol, že podstata odvolacej argumentácie žalobcu vychádza z toho, že sa má aplikovať 10 ročná premlčacia doba, lebo podľa žalobcu podstata 10 ročnej premlčacej doby spočíva v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel (musel vedieť), že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie. Je to tak aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzatvorenia vadnej zmluvy ešte tento úmysel nemusel mať. Tvrdenie žalobcu však nemá oporu v dokazovaní a ani vo všeobecnej rovine, ani v právnom poriadku. Prezumpovanie úmyslu, ako to vyplýva z tvrdenia žalobcu, nemôže byť založené na tom, že subjekt prijímajúci platbu sa podľa žalobcu úmyselne obohacoval, hoci záver o dôvodoch vzniku obohatenia by bol prijatý oveľa neskôr, ako samotné prijatie platby, ktoré mu predchádza. Žalobca prehliada výsledky dokazovania, ktorým bolo preukázané, že v čase blízkom uzavretiu spornej úverovej zmluvy medzi ním a žalobcom bolo kontrolou príslušného kontrolného orgánu Slovenskej obchodnej inšpekcie kontrolované a potvrdené, že úverové zmluvy majú všetky náležitosti podľa zákona a súčasne že je dodržaná právna úprava najvyššie prípustnej hodnoty odplaty v zmluve podľa zákona č. 258/2001 Z.z. Z predloženého inšpekčného záznamu Slovenskej obchodnej inšpekcie plynie, že došlo k vykonaniu kontroly 10 námatkovo vybraných zmlúv a podľa kontrolného záveru, vo všetkých takto vybraných prípadoch bola riadne a správne určená RPMN a súčasne bola riadne a správne dodržaná maximálna výška najvyššie prípustnej odplaty a prijatý záver o dodržaní predpísaných náležitostí. Žalovaný preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil a uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania.

8. Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP preskúmal napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v § 379 a nasl. CSP, vo veci nariadil odvolacie pojednávanie.

Pred odvolacím súdom zástupca žalobkyne na odvolaní trval. Predložil doklad od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa o tom, že žalobkyňa v apríli 2015 po uplynutí poradenstva sa dozvedela okolnosti dôležité pre plynutie subjektívnej lehoty.

Žalovaný sa na odvolacie konanie nedostavil. Jeho právna zástupkyňa sa z účasti na pojednávaní ospravedlnila.

9. Odvolací súd v prejednávanej veci zopakoval dokazovanie vykonané prvoinštančným súdom, doplnil dokazovanie o listinu, ktorú predložila žalobkyňa a zistil tento skutkový stav:

Žalobkyňa dňa 17.1.2006 požiadala žalovaného o poskytnutie revolvingového úveru. Žalobkyňa žiadala revolvingový úver vo výške 54.000 Sk (1.792,47 eur), kde navrhla splatnosť úveru v 30 splátkach ku 13. dňu v mesiaci. Navrhla, aby každá splátka bola mesačne po 1.800 Sk (59,74 eur). Podľa návrh žalobkyne RPMN na poskytnutý úver žiadala určiť vo výške 26,10 %. Táto zmluva bola žalovaným schválená dňa 19.1.2006, kde žalovaný súhlasil so všetkými náležitosťami žiadanými žalobkyňou, a to výškou úveru vo výške 54.000 Sk, splatnosť úveru v 30 splátkach ku 13. dňu v mesiaci, poskytnutá splátka bude vo výške 30.240 Sk s výškou mesačnej splátky 1.800 Sk. V akceptácii, teda v údajoch v schválenom revolvingovom úvere nie je uvedená výška RPMN.

Súčasťou tohto akceptovania žalovaným bola aj dohoda o zrážkach zo mzdy. Žalovaný dňa 19.1.2006 poukázal na účet žalobkyne sumu 1.003,78 eur. Žalobkyňa mesačnými splátkami po 59,75 eur uhradzovala úver, a to dňa 8.2.2006, 9.3.2006, 7.4.2006, 5.5.2006, 5.6.2006, 10.7.2006, 4.8.2006, 6.9.2006, 5.10.2006, 9.11.2006, 11.12.2006, 8.1.2007 a 8.2.2007. Dňa 26.2.2007 zaplatila sumu 1.015,73 eura. Ako to vyplýva z potvrdenia Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, žalobkyňa sa dozvedela, že žalovaný prijal od nej platby v rozpore so zákonom v mesiaci apríl 2015. Presné vyčíslenie výšky prijatia platieb nad rámec poskytnutého plnenia sa žalobkyňa dozvedela z oznámenia žalovaného zo dňa 9.6.2015, kde jej boli zaslané prehľad platieb k viacerým úverovým zmluvám, jednou z týchto zmlúv bola aj revolvingová zmluva 8000020371, ktorá je predmetom tohto konania.

Dňa 16.10.2009 bola v sídle spoločnosti žalovaného vykonaná kontrola inšpektormi SOI zameraná na kontrolu dodržiavania zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Bolo zistené, že zmluvy sú uzatvárané správne.

10. Podľa § 451 ods. 1 OZ, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 OZ, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 4 ods. 2 písm. g/ zákona č. 258/2001 Z.z. účinného od 1.4.2002 do 30.6.2006 zmluva o spotrebiteľskom úvere, okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Podľa § 4 ods. 4 písm. a/ zákona 258/2001 Z.z. účinného od 1.4.2002 do 30.6.2006, pri nesplnení podmienok podľa ods. 2 a 3 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať.

Podľa § 100 ods. 1 OZ, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 – 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 107 ods. 1 OZ, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za 2 roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Podľa § 107 ods. 2 OZ, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za 3 roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

11. Odvolací súd v súlade s vykonaným dokazovaním a v súlade so zistenými okolnosťami prípadu dospel k záveru, že strany sporu uzatvorili úverovú zmluvu za účinnosti zákona č. 258/2001 Z.z. v čase od 1.4.2002 do 30.6.2006. Návrh na uzatvorenie úverovej zmluvy žalobkyňa podala aj s RPMN, avšak žalovaná akceptovala tento návrh na uzavretie zmluvy bez tohto údaju o RPMN. V súlade s § 4 ods. 2 písm. g/ a § 4 ods. 4 písm. a/ odvolací súd zistil, že k čerpaniu úveru žalobkyňou došlo už dňa 19.1.2006, teda zmluva o spotrebiteľskom úvere je platná, avšak podľa § 4 ods. 2 písm. g/ zákona č. 258/2001 Z.z. úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov, keďže ročná percentuálna miera nákladov v spotrebiteľskom úvere nie je dojednaná.

Keďže podľa výpisu z úverového účtu žalobkyňa zaplatila na zmluvu 8000020371 spolu sumu 1.792,48 eur, zaplatila vzhľadom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť, ktorá vyplýva priamo zo zákona pri absencii údajov o RPMN dohodnutého v zmluve, sumu 788,70 eura navyše, teda v poslednej splátke, ktorú uhradila žalovanému dňa 26.2.2007 v úhrade 1.015,73 eura. Pri úhrade tejto splátky zaplatila žalobkyňa o 788,70 eura viac a žalovaný túto finančnú čiastku od žalobkyne prijal.

12. V priebehu konania žalovaný vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku žalobkyňou, a to v objektívnej trojročnej lehote a v subjektívnej dvojročnej lehote.

Keďže uvedený nárok je kvalifikovaný ako bezdôvodné obohatenie, teda prijatie plnenia bez právneho dôvodu, pre počítanie lehôt je potrebné aplikovať ust. § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka.

Pre určenie plynutia objektívnej a subjektívnej lehoty platí, že nárok je možné žalobcovi priznať len vtedy, pokiaľ je uplatnený včas počas plynutia subjektívnej premlčacej doby, ktorá plynie v rámci objektívnej premlčacej doby.

Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého nárok možno odvrátiť námietkou premlčania. Použitie tohto spôsobu obrany má za následok zánik nároku patriaceho k obsahu práva. Súd sa môže zaoberať vznesenou námietkou premlčania bez toho, aby skúmal samotnú existenciu subjektívneho práva veriteľa. Premlčaním právo samo osebe nezaniká, len sa oslabuje v tej svojej zložke, ktorá predstavuje nárok. Subjektívne právo aj po aplikácii námietky premlčania trvá ďalej vo forme naturálneho záväzku, ktorého uplatniteľnosť je ale obmedzená na dobrovoľné splnenie povinným. Pri premlčaní práva na vydanie bezdôvodného obohatenia zákon stanovuje v ust. § 107 OZ kombinovanú dvojročnú a objektívnu trojročnú (pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení 10-ročnú) lehotu. Odlišný je počiatok plynutia týchto lehôt, i keď odvolací súd nevyklučuje tak, ako to uviedol aj prvoinštančný súd, že obe lehoty môžu za istých okolností začať plynúť naraz.

V danom prípade však pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je rozhodujúci okamih, kedy k získaniu bezdôvodného obohatenia skutočne došlo. Pri posudzovaní začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby je potrebné vychádzať zo skutočnej, nie predpokladanej vedomosti oprávneného o tom, že na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia došlo a kto ho získal. Tu nie je potrebné poznať právnu kvalifikáciu, ale skutkové okolnosti, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby možno spájať s okamihom, v ktorom si žalobkyňa musela byť vedomá toho, že bez existujúceho právneho dôvodu plnenia previedla na účet žalovaného vyššiu čiastku. Významné nie je, či žalobkyňa má právne vedomosti, aby bola subjektívne schopná posúdiť tieto skutkové okolnosti a zistiť zmluva, podľa ktorej plnila, je neplatná. Resp. že zo zákona nevznikla povinnosť plniť je požadovanú sumu. Nejde o vedomosť právnej kvalifikácie, ale o znalosť skutkových okolností, z ktorých možno zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť. Nie je rozhodujúce, že žalobkyňa sa mohla o získaní tohto bezdôvodného obohatenia dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti, prípadne aj skôr. Otázkou plynutia subjektívnej premlčacej lehoty

vyriešil už Najvyšší súd SR v uznesení zo dňa 28.9.2021 pod sp. zn. 5Cdo/29/2021, ktoré aktuálne predstavuje rozhodnutie R14/2022 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 2/2022. Podľa toho pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktoré je bezúročné a bez poplatkov, je potrebné skutočná vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve.

13. Tak, ako to bolo uvedené a zistené pred odvolacím súdom, žalobkyňa sa skutočne dozvedela o tom, že nemala plniť žalovanému v apríli 2015, keď túto informáciu jej poskytlo Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, ako to vyplýva z potvrdenia. Navyiac, výšku bezdôvodného obohatenia žalovaného vedela žalobkyňa ustáliť po tom, čo jej bolo doručené výpis z účte revolvingového úveru 8000020371 zo dňa 9.6.2015. Teda najneskôr 10.6.2015 žalobkyňa vedela uplatniť si svoj nárok na súde, a teda že plnila žalovanému hoci plniť nemala a výšku bolo možné špecifikovať podľa stanoviska žalovaného zo dňa 9.6.2015. Teda dvojročná subjektívna lehota plynula do 10.6.2017.

14. Právne závery prvoinštančného súdu o plynutí trojročnej objektívnej lehoty, kedy žalobkyňa nepreukázala jednoznačne predĺženie tejto lehoty na 10 ročnú objektívnu lehodu, sú nesprávne. Tu odvolací súd poukazuje už na v čase rozhodovania prvoinštančného súdu známy rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-485/19 zo dňa 22.4.2021, ktorý má prednosť pred právnym poriadkom SR. Obdobný záver ako Súdny dvor EÚ zaujal aj Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 7Cdo/268/2021 z 28.2.2022, aktuálne publikovaný v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 2/2022 pod R15/22, podľa ktorého analogická aplikácia 10-ročnej objektívnej premlčacej doby súdmi Slovenskej republiky pri práve spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 107 ods. 2 OZ) získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, je právnym dôsledkom prednosti rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-485/19 zo dňa 22.4.2021 v právnom poriadku SR.

Predmetom sporného konania je spotrebiteľský nárok, ktorý je harmonizovaný právom Európskej únie. V takom prípade aj s poukazom na čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 3 ods. 1 CSP rozsudky Súdneho dvora EÚ majú prednosť pred vnútroštátnymi prameňmi práva a v rozsahu, v ktorom im vnútroštátne právo odporuje, má súd povinnosť zdržať sa aplikácie konfliktného vnútroštátneho práva. Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ C485/19 zásada efektivity bráni vnútroštátnej úprave objektívnej trojročnej premlčacej lehote, kedy je potrebné (nevyhnutné) na tento typ nárokov subsidiárne uplatňovať 10 ročnú objektívnu premlčaciu lehodu na vydanie bezdôvodného obohatenia, a to bez skúmania zavinenia. Vo vzťahu k aplikácii 10 ročnej alebo 3 ročnej objektívnej premlčacej lehote je potrebné preto vychádzať zo záverov Pisomných pripomienok európskej komisie vo veci C485/19 zo dňa 7.10.2019, kde Európska komisia uviedla, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle zásady efektivity vykladať tak, že mu odporuje taká vnútroštátna úprava, v zmysle ktorej spotrebiteľ, ktorý uplatňuje svoj nárok na vrátenie plnenia bezdôvodného obohatenia vzniknutého na základe plnenia spotrebiteľa z nekalej zmluvnej podmienky, má pre uplatnenie 10 ročnej objektívnej premlčacej doby povinnosť dokázať, že veriteľ úmyselne porušil práva spotrebiteľa. Na základe tohto názoru najvyššej súdnej autority bolo potrebné zmeniť závery prvoinštančného súdu o plynutí trojročnej objektívnej premlčacej doby.

15. Ako to vyplýva z ust. § 107 ods. 2 OZ, k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného došlo prijatím plnenia žalovaným vo výške 788,70 eura dňa 26.2.2007 v splátke, ktorá celkovo predstavovala 1.015,73 eur. V tejto splátke žalovaný prijal plnenie 788,70 eur, hoci na tento obnos nemal nárok. Od tohto dátumu, teda deň po uvedení tohto plnenia, od 27.2.2007 do 27.2.2017, plynula objektívna premlčacia doba, počas ktorej bolo možné právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatniť. Keďže nárok žalobkyne bol podaný na prvoinštančný súd osobne dňa 29.7.2015, teda v čase plynutia subjektívnej aj objektívnej premlčacej doby, uplatnený nárok je uplatnený včas a je potrebné žalobe o vrátenie sumy 788,70 eura vyhovieť.

16. Preto odvolací súd napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 388 CSP zmenil, keďže neboli splnené podmienky ani na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

Uložil žalovanému zaplatiť žalobkyňu bezdôvodné obohatenie vo výške 788,70 eur v lehote troch dní, čo je v súlade s ust. § 232 ods. 3 CSP, ktorá plynie od právoplatnosti rozsudku. Odvolací súd nezistil dôvody pre uloženie dlhšej lehoty na plnenie.

17. Súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni aj úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka, popri plnení, úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade sa žalovaný dostal do omeškania, keď požadované bezdôvodné obohatenie žalobcovi nezaplatil deň po doručení žaloby. Žaloba bola doručená žalovanému dňa 28.8.2015. Deň nasledujúci na plnenie bol dňa 28.8.2015, od ktorého momentu žalovaný sa dostal do omeškania. Úroky z omeškania sú v súlade s nariadením vlády č. 87/92 Zb., § 3, keď v rozhodnom čase úroková miera pri omeškaní predstavovala 5,15 % ročne.

18. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania aplikoval ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP. V konaní pred prvoinštančným a odvolacím súdom bola v celom rozsahu úspešná žalobkyňa, ktorej vznikol nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu proti žalovanému. O výške tejto náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným rozhodnutím po právoplatnosti tohto rozsudku.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

2

17Co/25/2022

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.